Ч. 315 (14.212). Львів, понеділок 25. листопада 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504.060. — 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-43. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Загальні збори Адвокатської Палати у Львові.

В суботу відбулися в салі „Сокола Мацежи“ у Львові загальні збори членів львівської Адвокатської Палати. Після вичерпання дневного порядку, вивязалася дискусія над виголошеними звітами і рефератами, що інтересують адвокатів. М. ін. порушено важкі життєві умовини аплікантів і низку справ, що торкаються адвокатського стану. Вкінці приступлено до вибору членів Ради на місце тих, що уступили. До головної Ради вибрано: д-ра Т. Дверницького, д-ра Л. Ляндава, д-ра Бр. Міхалевського, д-ра Е. Зомерштайна і *д-ра Володимира Старосольського*. До Ради: д-ра О. Федера, д-ра К. Лаза, д-ра Як. Мерера, д-ра Бр. Покорного, д-ра Е. Шерцера і д-ра Зд. Станкевича. До дисциплінарного суду: д-ра Ґольденберґа зі Станиславова, *д-ра Олександра Надрагу*, д-ра В. Несвятовського, д-ра Ос. Пінсвера, д-ра Іґн. Шенбаха і д-ра Яна Перацького.

Декана і віцедекана та голову дисциплінарної Ради виберуть вибрані органи Ради на найближчих засіданнях.

Новий англійський кабінет.

Англійський кабінет увів у свому складі такі зміни: міністер закорд. справ і провідник уряду у палаті льордів Льорд Галіфакс (досі міністер військових справ), міністер військових справ Даф-Купер (досі м. фінансів), міністер доміній Малькольм Мекдональд (досі мін. кольоній), міністер кольоній Томас (досі мін. доміній). Рамсей Мекдональд залишається заступником премієра міністрів.

Єгипетські студенти готовляться до заворушень.

КАЇРО. ПАТ. Одержавши вістки про це, що студенти задумують насильно дістатися до будинку університету, мостові присілки й околиці египеського університету в Ґізег обсадили сильні поліційні відділи. В місті спокійно.

З ОРҐАНІЗАЦІЙНОГО РУХУ.

Повітовий Народній Зїзд УНДО в Теребовлі.

На день 16. ц. м. Повітовий Народній Комітет скликав Повітовий Нар. Зїзд, на який прибуло 75 делегатів з повіту. Зїзд відкрив голова П. Н. К. д-р *А. Заплітний*, витаючи делегатів і посла округи п. Зиновія Пеленського. Опісля голова здав звідомлення з діяльности П. Н. К. та вказав на вагу й конечність політичної національної орґанізації. З черги посол *Зиновій Пеленський* виголосив довший реферат про сучасне положення українського народу та діяльність Української Парл. Репрезентації. Референт звернув теж увагу на тяжке сучасне господарське положення села та вказав на домагання, які У. П. Р. поставила у звязку з цим положенням в хосен нашого села. Над рефератом вивязалася дискусія, в якій у довшій промові д-р *П. Палійчук* підкреслив конечність орґанізаційної праці. Дальше забирали голос: п. *Крушельницький І.* зі Слобідки Стр., о. *Платон Карпинський, о. Глинський П.* та ін.

До П. Н. К. вибрані: о. дек. С. Мохнацький, д-р А. Заплітний, д-р П. Палійчук, інж. В. Радловський, о. Платон Карпинський, Володимир Апостол, о. П. Глинський, Микола Олійник, Іван Крушельницький, Степан Стечишин і Ганчар П. Комітет уконституувався, вибираючи головою д-ра Заплітного А. і секретаря інж. Волод. Радловського.

По вирішенні орґанізаційних справ принято отсі резолюції: 1) Повітовий Народній Зїзд одобрює теперішню тактику Української Парляментарної Репрезентації Ц. К. УНДО та висказує їм своє повне довіря і признання. 2) Повітовий Народній Зїзд взиває УПР, щоб і дальше вела енерґійно акцію в обороні знищеного господарською крізою нашого села.

Відспіванням національного гимну Зїзд закінчено.

Траґедія Яворівщини.

Велика пожежа в Черниляві.

Ще не віддихнула Яворівщина по цьогорічному голоді, як нове нещастя навістило її. Оце в середу, 20. листопада ц. р. вполудне, велика пожежа знищила Черниляву, одно з найсвідоміших сіл яворівського повіту. Вогонь повстав у хаті Івана Гуса недалеко читальняного дому. В хаті І. Гуса занялася в комині саджа, іскри дісталися на стріху, що зачала тліти. Саме того дня як і в сідуючих, дув страшний вітер. Він роздув вогонь на хаті І. Гуса. Люди кинулися на рятунок, одначе даремно. Вітер кидав горіючими снопками з одного будинку на другий, з одного господарства на друге. Повстала паніка, люди не знали, що й кого мають рятувати: чи гасити горіючі будинки, чи забезпечувати сусідні, чи бігти на свої господарства. А вогонь тимчасом лютував скажено. Приїхали пожежні сторожі з поблизьких місцевостей, та їхня діяльність була обмежена в наслідках до мінімума з причини сильного вітру. Остаточно вогонь узяв те, що хотів. Під чорним крилом ночі лишилося без даху над головою 337 людей, у цьому 120 дітей, а там, де ще рано стояли хати, стодоли зі збіжжям, стайні з худобою, де росли сади, — там чорна, вкрита попелом земля з обгорілими й поваленими коминами. Сторчать вони в темне нічне небо немов руки людини, яка з розпукою просить у небес рятунку.

Загально погоріло 61 господарств, у цьому 40 господарств до тла і 21 частинно. Всіх будинків погоріло 172, дещо худоби, свиней і дробу. Вогонь був такий шалений, що погоріли навіть річі, винесені з хат подальше будинків. Двоє людей є попечених досить поважно. Місце пожежі вкрите попелом. Навіть згарків не залишилось.

Хто знає, як виглядає село пізно в осени — де хати та стайні пообтулювані загатою, попід окапами й по шопах поскладані дрова на зиму, а по стодолах паша й збіжжя — отой головний рухомий маєток селянина, той може уявити собі, якою страшною траґедією є для селянина пожежа. В цьому випадку нещастя таке велике, що само село не дасть собі ради й тому в Яворові завязався з представників повітових установ Комітет в ціли допомоги погорільцям. Вже на другий день по пожежі віддано місцевому комітетові в Черниляві харчів за 150 зол. Треба теж підчеркнути, як надзвичайно позитивне явище, що сусідні села самочинно поспішили з негайною допомогою погорільцям і цілий день 21. листопада звозили до Черниляви пашу для худоби і хліб та інші харчі для людей. Комітет у Яворові, в характері повітового, звернувся вже до поодиноких сіл у справі орґанізованої збірки допомоги. При цьому мусимо пригадати всім яворівцям поза повітом, щоб теж поспішили з діткою. Конечно треба дати погорільцям, головно дітям, теплу одіж.

На закінчення не можемо поминути одного дивного факту, а саме, що один з тутешніх молодших адвокатів домагався, щоби при розділі харчів, про які мова вище, був також хтось з його „канцелярії“. Кого і що заступає канцелярія того п. меценаса, та в якій цілі мав бути той хтось з його „канцелярії“ — не відомо.

В.

ПОВОРОТ ГРЕЦЬКОГО КОРОЛЯ НА ПРЕСТІЛ.

АТЕНИ, 24. 11. ПАТ. Кружляк „Геллі“ дерепливав сьогодні попри остр. Корфу, звідки привитали його 21 гарматніми стрілами. Кружляк так близько підплив до острова, що зібрані на побережжі маси населення могли бачити й привитати короля. Король стояв на покладі в адміральськім однострої, в окруженні престолонаслідника й адмірала Сакеллярію.

ПЕРЕД ПРИЇЗДОМ МАРШ. БАДОҐЛІО.

РИМ, 24. 11. ПАТ. Маршал де Боно завтра виїде з Асмари до Массави, щоб привитати маршала Бадоґліо. З Массави марш. де Боно поїде вже до Італії.

АВТОНОМНИЙ УРЯД ПІВН. КИТАЮ.

ТОКІЮ, 24. 11. ПАТ. Аґенція Ренґо повідомляє з Пекіну, що генеральний адміністратор демілітаризованої полоси північного Китаю Іньґ Ю-кенґ створив автономічний уряд тієї полоси; той уряд дістав назву: „Автономічний антикомуністичний комітет східної частини Гопеї“.

ПЕКІН, 24. 11. ПАТ. Місто Тунґ-Чев, що лежить 15 км. на північний схід від Пекіну, має стати столицею свіжо створеного уряду півн. Китаю, т. зв. Автономічного антикомуністичного комітету. Творець того комітету адміністраційний інспектор Люнґ-Тунґу Ін Ю-Кенґ, має завтра проголосити декларацію, що вияснить причини створення комітету, якого головною метою має бути боротьба з комунізмом.

АРЕШТУЮТЬ СЕЛЯН НА ЛИТВІ.

КЕНІҐСБЕРҐ, 24. 11. ПАТ. „Кеніґсберґер Таґеблят“ повідомляє про дальші арештування селян у південній Литві. Арештування переводять у звязку з невгаваючим кипінням серед селянства. Між арештованими є 3 німців.

РОЗБИТКИ НА КАСПІЙСЬКОМУ МОРІ.

МОСКВА, 24. 11. ПАТ. Леди знерухомили багато рибальських кораблів на Каспійському Морі. Величезну кригу, на якій є 54 рибалок, несе на отверте море. Вислали літак, що встиг скинути їм харчі й забрати відтам 8-літню дівчинку.

АМЕРИКАНСЬКІ ДЕЛЕҐАТИ НА МОРСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ВАШИНҐТОН, 24. 11. ПАТ. У звязку з посиленим вивозом бавовни до Італії, державний секретар Гул сказав, що можливо, що бавовну поставлять на список сирівців, які можуть служити до виробу воєнних матеріялів.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ВВОЗИТИ БАВОВНУ?

ВАШИНҐТОН, 24. 11. ПАТ. Головні члени американської делеґації на морську конференцію в Льондоні, а саме: Норман Дейвіс, адмірал Стенлі і держ. підсекретар Філіпс відпливуть до Европи 29. листопада. Технічні дорадники відїдуть щойно 3. грудня ц. р.

ЛІТАК У ВОГНІ.

ЛЬОНДОН, 24. 11. ПАТ. Райтерова аґенція звідомляє з Пенанґу, що один із тузeмців у Сеґулі на кордоні Сіяму бачив як у горах спадав літак, ввесь у вогні. Там переведуть пошукування. Над тими околицями повинен був перелітати пропавший летун Кінґсфорд Сміт.

Спорт.

МИСТЕЦТВА ЛІҐИ.

КРАКІВ. Висла — Ґарбарня 1:1 (0:1).

КАТОВИЦІ. Шльонськ — Варшавянка 2:0 (2:0).

ЛЬВІВ. Погонь — Чорні 7:1 (5:1). Тов. змагання.

Поляки і їх шкільництво в чеській державі.

З приводу відомої кампанії польської преси.

Велика частина польської преси останніми часами вела нагінку проти чехів за їх політику супроти польської меншини в Чехословаччині.

Як уже писало „Діло", причини загострення відносин між двома сусідньо-слов'янськими державами треба радше шукати в плянах закордонної політики обох держав, ніж в обєктивному положенні польської меншини в державі чехів. Не маючи наміру аналізувати саме цей польський-чеський спір, хочемо для інформації читачів подати деякі факти, що ілюструють дотеперішнє положення поляків у чеській державі. Коли познайомитися з цими фактами, то мимохіть насувається порівнання з нашим положенням та само собою зроджуються відповідні висновки.

Поляків, громадян чеської держави, є всього 81.737 (спис з 1930 р.), що дає 0,57 відсотків загального числа мешканців держави. Поляки у більшому скупченні мешкають на тешинськім Шлеську у двох повітах: фриштацькім у числі 34.545 осіб, де вони творять четверту частину людности, та в чесько-цешинськім у числі 41.685, що дає 51 відсотків усього населення цього повіту. Треба сказати, що ввесь цешинський Шлеськ, а навіть і та його частина, що увійшла в склад Польщі, історично належали до земель чеської корони. Оскількиж все таки поляки навіть і тепер творять більшість населення в цешинськім повіті, то сталося це тому, що Шлеськ був тереном сильної кольонізації поляків з Галичини від другої половини минулого століття. Ось як виглядає зріст населення на цешинськім Шлеську в минулому:

Роки:	чехів:	поляків:	німців:
1880	124.175	74.720	241.021
1890	164.383	94.982	255.814
1900	182.446	132.411	265.990
1910	217.429	143.337	289.550

Після розвалу Австрії відносини сильно змінились, а саме було в рр.:

Роки:	чехів:	поляків:	німців:
1921	299.549	70.137	252.575
1930	374.498	77.917	255.872

Як бачимо, найбільші зміни зайшли на відтинку польськім. Тут треба зазначити, що польські джерела і тепер нараховують поляків у Чехословаччині 153.191 осіб. Звідки ця ріжниця? Поминаючи те, що польські джерела говорять про всіх поляків, у тому і про тих, що не мають права чеського громадянства, та що в це число вони враховують і 15 відсотків натурального приросту, — головна причина розбіжности є в тому, до якої народности слід зарахувати тих, що спочатку найрадше називали себе „шльонзаками". На мовному польсько-чеському пограничі були такі, що не могли означити своєї національної приналежности. Поляки всіх таких уважають за поляків. Натомість чехи при обох дотеперішніх переписах людности вимагали, щоб ці „шльонзаки" всеж таки рівночасно самі вписались до будьякої групи з трьох народів, що заселюють Шлеськ.

Цікавий був вислід такої анкети при переписі в обох разах. При першому переписі в 1921 році з 47.314 „шльонзаків" записалось додатково до народности: чеської 24.072, польської 21.607, німецької 1.408. При другому переписі в 1930 р. число „шльонзаків" з 47.314 зменшилось до 24.199, себто на половину. З них записало себе до народности: чеської 8.211, чесько-словацької 10.106, польської 2.150, німецької 191. Позатим 4.036 осіб уперто називали себе тільки „шльонзаками"; в 1921 р. таких упертих було 227. Дуже цікаво, що всіх тих 4.036 осіб, що ніяк не схотіли самі визначити своєї національности, Статистичний Уряд зарахував до поляків з огляду на те, що вони мешкали у тих громадах, де говорять переважно по польськи. А щодо другої групи — тих, що назвали себе чехо-словаками, то переведено додаткові розсліди, у висліді чого 5.620 осіб записалось до чеської народности, а 4.486 — до польської.

А тепер — паралеля з нами. Пригляньмося переписам людности на Поліссі. Як відомо, Полісся в деякій частині є пограниччам українсько-білоруським і тому природно, що можуть бути особи, що не вмілиб означити своєї народности. Але коли все Полісся, сотки тисяч населення, заховані до „тутейших", і то навіть такі, що перед тим уважали себе поляками, українцями чи білорусинами, — тоді вартість такої статистики просто ніяка. Порівняйте, як виглядає національний поділ людности Полісся в переписі з 1921 і 1931 рр.

Роки:	поляки:	укр.:	білор.:	тутейші
Повіт Берестє				
1921	36.384	2.744	54.717	345
1931	29.232	17.533	15.681	92926
Дрогичин				
1921	9.188	3.693	18.426	25.407
1931	6.844	1.493	—	80.156
Камінь-Коширський				
1921	6.101	41.522	6	9.183
1931	6.692	8.271	1.136	74.313
Кобринь				
1921	39.775	2.224	17.033	242
1931	7.781	21.702	4.755	62.028
Косів				
1921	8.347	7	36.143	—
1931	6.716	—	13.932	52.774
Лунинець і Столин				
1921	35.737	1.710	127.349	60
1931	30.203	2.606	6.146	154.789
Пінськ				
1921	25.505	343	90.870	1.707
1931	19.467	—	5.078	117.933
Пружани				
1921	28.448	112	30.107	—
1931	13.056	—	22.701	54.507

Очевидно — ніхто не зрозуміє змін, що малиб настати в національному обличчі Полісся, згідно з обома польськими переписами людности.

Але вернемось до Чехословаччини. Коли розглядати зміни національного обличчя цешинського Шлеську, то виринає думка, чи ці зміни не є вислідом політики денаціоналізації через школу. Тому цікаво буде ознайомитись зі станом польського шкільництва на цій території.

Для порівнання візьмемо три дати: 1914 р. — перед світовою війною; 1921 р., що є першим роком після вирішення спору про державну приналежність тої території та 1934 рік.

1914 р. було польських шкіл народніх 90 і 10 мішаних, виділових 2; 1921 р. — 87 народніх і 6 виділових; 1934 р. — 91 народніх і 11 виділових. Найхарактеристичніші є дві останні цифри, що стверджують розвиток польського шкільництва. Але чи вистарчає це число шкіл для заспокоєння потреб польського населення? Відповідю буде таке зіставлення: Перед світовою війною одна польська школа припадала на 1.696 осіб польської людности, а тепер — на 778 поляків, чеських громадян. Навіть коли взяти під увагу число всіх поляків, як громадян чеської держави, так і польської, то й тоді одна школа припадає на 1.067 поляків, себто так, як і в самій Польщі, де одна школа припадає на 1018 поляків.

Ще вимовніша цифра, що зі загального числа 13.790 польської дітвори в 1933 р. 12.759 дітей училось у польських школах, що дає 92,5 відсотків. А треба памятати, що частина поляків живе розпорошена по всій чеській державі і цілком природно, мусить учитись у чужій школі.

Правда, не всі польські школи є державними. У 1934 р. 79 народніх шкіл було державних та 11 приватних; з виділових — 5 державних і 7 приватних. Цікаво, що держава субвенціонує це приватне польське шкільництво в двоякий спосіб, даючи безпосередньо „Польскій Мацежи Школьней" щорічні запомоги у висоті 40—50.000 чк. та даючи платні відпустки полякам, учителям державних шкіл з тим, щоб вони вчили в приватних польських школах. На це в 1933 р. видано 189.468 чк.

Для повноти образу слід зазначити, що в категорії фахової освіти поляки мають на Шлеську 1 школу домового господарства, 7 народніх шкіл сільського господарства й 1 такуж школу, вище зорганізовану, 13 ремісничих шкіл, 1 жіночо-фахову й 1 8-місячні торговельні курси. І це, подумати, на 77.917 душ населення, менше, ніж на один наш повіт!

Щодо середнього шкільництва, то поляки мають одну гімназію в Орловій, що до 1933 р. була приватна, субвенціонована урядом, а від цього року поступово перетворюється на державну.

Підготова учителів поляків відбувається у паралельних клясах при чеській учительській семинарії в Остраві.

Вкінці треба згадати, що в 1933 р. поляки мали на Шлеську 67 передшкільних станиць, у цьому числі 13 державних. Одна така станиця припадає на 1.219 мешканців-поляків, тоді, як у самій Польщі на 13.984 осіб.

Так представляється сам стан шкільно-виховних установ. Ще більшою для нас новинкою є те, що у всіх цих школах польську дітвору вчать учителі-поляки. З числа 351 учителів у тих школах, лише 4 було неполяків (німці). Шкільна адміністрація — таксамо в руках самих поляків. Словом, начеб повна шкільна автономія на просторі одного нашого повіту...

На закінчення ще кілька цифр, що були би відповідю на таке питання: А може шкільництво інших народностей ще сильніше та краще розвивається, так, що порівнюючи себе з іншими, поляки в Чехословаччині всеж таки можуть уважати себе покривдженими? І ось довідуємося, що участь поляків у загальному числі всіх шкіл у чехословацькій державі можна означити в 1931 р. цифрою 0,78 відс., тоді, як поляки в загальному числі людности творять тільки 0,57 відс.

*

Ми насвітлили тут коротко шкільну політику чеської держави супроти польської меншости, бо ця ділянка найкраще вияснює загальні тенденції цілого політично меншостевого курсу кожної держави.

З життя Української Автокефальної Православної Церкви в Америці.

Автокефальна Українська Православна Церква в Америці, що стоїть під проводом архиепископа Івана Теодоровича, як відомо, старалась увійти в канонічний звязок з цілою Православною Церквою, щоб зліквідувати спори про її канонічність. Між іншим був замір дістати для Автокефальної Української Православної Церкви у Канаді епископа, що його би висвятив варшавський митрополит Діонисій. З тією метою свящ. Маєвський з тої церкви в Канаді почав переговори з Варшавою за посередництвом проф. д-ра І. Огієнка. Як подає орган Автокефальної Української Церкви в Канаді „Рідна Церква", проф. д-р І. Огієнко відписав свящ. Маєвському, що митрополит Діонисій згоджується висвятити в епископи кандидата українців, при чому цей кандидат є справжній український патріот, з вищою освітою, добрий промовець та ще кращий орґанізатор; він тепер протоєрей (канонік) та від 1920. р. вдовець. „Українська Нива" здогадується, що той кандидат, про якого пише проф. Огієнко, це о. Вядвіда-Руденко, колишній міністр УНР, що недавно прийняв чернечий постриг з іменем Палладія, дійсно видатний український патріот.

Тепер справа висвячення для Канади українського епископа у Варшаві прийняла інший оборот, бо в міжчасі, як велись переговори, архиеп. Іван Теодорович піддався під юрисдикцію царгородського патріярха. Це в свою чергу викликало „розкол" у тій Церкві, бо частина духовенства й вірних хоче й надалі зберегти повну незалежність своєї Церкви.

Цікаво, що свящ. Маєвський за своє посередництво при переговорах з Варшавою стрінувся з осудом Собору Української Автокефальної Церкви в Саскачевані і треба було інтервенції самого архиепископа Теодоровича, щоб Собор прийняв до відома каяття свящ. Маєвського.

Як бачимо, гарну опінію має митрополит Діонисій і його церковна політика серед православних українців в Америці.

Розправа за вбивство міністра Перацького.

Докінчення суботньої розправи.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ ОБВ. МИГАЛЯ

Після того, як підс. Мигаль вияснив свою й инших діяльність при транспортах бібули, він заявив, що ту роботу перервало його арештування 12 серпня 1932 р. У вязниці він сидів рік. Коли вийшов, негайно зустрінувся з Бандерою, якого просив, щоб з огляду на те, що сподівається другої судової розправи, дав йому на деякий час організаційну відпустку. В липні або серпні 1933 підс. Мигаль знову зустрінувся з Бандерою, що просив його займатися розвідкою і точно устійнити спосіб життя совітського консуля у Львові. На це предложення підсудний згодився і дістав до помочі Косівну, що стояла тоді на чолі жіночої розвідки. Мигаль подрібно описує, в який спосіб інвігілював совітського консуля та до яких дійшов вислідів.

Після замаху в консуляті підс. Мигаль не виходив деякий час на місто, бо тоді переводили арештування. Обговорюючи подробиці інвігіляції консуляту, підсудний заявляє, що не хоче говорити про людей, які були йому підчинені в розвідці та не зрадить їх назвищ. Про Зарицьку і Свенціцьку говорив у слідстві щойно тоді, коли довідався, що вони вже виявлені.

ПЛЯН ЗАМАХУ НА ПРОФ. А. КРУШЕЛЬНИЦЬКОГО ТА КОМ. КОССОБУДЗЬКОГО.

Пізніше підсудний говорить, що Підгайний передав йому приказ Бандери перевести розвідку щодо способу життя проф. **Антона Крушельницького.** Водночас дістав приказ обсервувати комісаря вязничної сторожі **Коссобудзького.** Ця розвідка була дуже утруднена, бо розвідчики не знали навіть, як Коссобудзький виглядає. Пізніше ствердили, що він дуже часто буває в кінах. Підс. довідався, що замах виконають у той спосіб, що під крісло в кіні підложать бомбу, при тім Підгайний запевнив підсудного, що бомба не зробить кривди окруженню, бо вибухає вгору, не на боки. Підс. заявляє, що старався приказ виконати якнайкраще. На гр.-кат. Великдень Підгайний дав Мигалеві бомбу у формі книжки і чоловіка, що мав її підложити. Підс. не знає, хто був той чоловік і звідки Підгайний дістав бомбу. Взагалі — говорить підсудний — я мав дві бомби: одну для Коссобудзького, другу газову для совітського консуля. Підчас Свят Коссобудзького не можна було ніде в кіні зустріути. другого дня Свят чоловік, що мав підложити бомбу, відїхав. Тоді замах хотіла виконати Косівна, та підсудний без дозволу Бандери на це не хотів згодитись. Коли Підгайний вернувся зі Свят, підс. повідомив його, що замаху не виконано, бо не було змоги. Тоді Підгайний сказав: „Зле, Бандера буде лютий". На Коссобудзького приготовляли замах іще на кінних перегонах, та він теж не повівся. 14. червня 1934 арештували Бандеру і Підгайного. Відтоді цим замахом займався підс. сам. Вже тоді мав близький контакт з Качмарським. Розпорядив це **Роман Шухевич,** що був їх зверхником, значить: займав становище Підгайного. На приказ Шухевича підс. мав займатися розвідкою щодо Коссобудзького, Качмарський боєвими справами. Поправді ці функції виконував Мигаль, бо Качмарський працював у фабриці. Тут підсудний заявляє: „Моя вина була більша, на всякий випадок я був моральним мочиником". Тимчасом арештували Шухевича й підс. навязав звязок з Іваном Малюцою, що доручив йому в найкоротшому часі перевести замах. І тоді підс. вперше не хотів допустити до замаху, бо не хотів, щоб через цей замах викрити вбивника мін. Перацького Гриця Мацейка, що був в тієї самої трійки, яка мала виконати замах на Коссобудзького.

Потім підс. Мигаль говорить, що справу замаху на Коссобудзького йому відібрали. Малюца сказав йому, що справа не є актуальна, це потвердив теж Мащак, що прийшов з ним обговорити справу виступу підсудного з ОУН, бо підс. був ображений і хотів виступити. На запит предсідника, кому передав бомби, Мигаль говорить, що мабуть віддав Підгайному.

Підгайний приказав перевести розвідку у звязку з замахом на друкарню, де друкувалася „Рада". Розвідку перевів між ін. при помочі Зарицької. Хто заніс петарду, не знає.

МИГАЛЬ ОСУДЖУЄ ВЕРХІВКУ О.У.Н.

Зачинаючи зізнавати у справі **вбивства Бачинського і дир. Бабія,** підс. Мигаль заявляє, що про ці замахи говоритиме так, як вони представлялись, і не буде боронити себе, але теж не буде морально боронити тих, що завинили. В одній із цих справ, казав він, я є безпосереднім спричинником, у другій моральним, посереднім. Я не зробив з Бачинського конфідента, як це дехто хотів представити. Коли я що говорив у слідстві чи на поліції, як і тепер у суді, то кожне своє словечко я підписував власним іменем і назвищем і маю відвагу те саме повторити. Я не вмів говорити, як сказав Підгайний: „Це зробив Мигаль", або „Це говорив Мигаль", а пізніше пан Підгайний не мав відваги цього підписати. І нині кажу, що не маю жалю до інж. Підгайного. Але коли ми в організації вміли вимагати від малих людей, від реміснків та ін., дисципліни, коли ми вміли говорити їм: **„Ідіть і стріляйте, а пізніше втроїться стрихніною, чи якою іншою отруєю або стріляйтеся!"**, то пізніше, коли нам самим прийшлося перейти ці проби, люди з академічним вишколом уміли „сипати", але теж, щоб під своїми зізнаннями не підписатися. Тепер маю повні докази на це і тому я вважав за вказане сказати все на розправі, бо коли так діється в організації, то така організація не може існувати. Зазначую, що стріляючи до Бачинського, я вірив, що він конфідент. Але коли я дав приказ убити дир. Бабія, то **я не знав, що це колишній український старшина.** Я винуватий в його убивстві, бо я приказав його вбити. Але сам його я не вбив. Я був організаційним техніком. Морально винуваті ті, що так заряджують організацією

СПРАВА ВБИВСТВА БАЧИНСЬКОГО.

На запит предсідника відповідає, що Бандера припоручив йому перевести *розвідку щодо Бачинського,* якого назвав конфідентом. Бандера сказав, що з ним треба якнайскорше скінчити. Підгайний сказав, що після вбивства Бачинського треба його трупа покласти на більшій кількості вибухового матеріялу та запалити, щоб його розірвало на кусні.

Коли штилетовий замах на Бач. не вдався і коли Бачинський вийшов зі шпиталю, він говорив підсудному, що підозріває двох своїх товаришів, з якими зле жив. Підс. каже, що до другого замаху на Бачинського призначено Королишина, Мацейка і якогось „Залізняка". Мигаль відкликує, що приказ убити Бачинського дав Підгайний і Бандера, як зізнав у слідстві. „Тут, каже, не було приказу ані навіть намови. Підгайний раз мені сказав, що „мусимо замах виконати власними силами". Кілька днів пізніше Підгайний признався, що Бандера настоював на виконанні замаху та заявив, що сам стрілятиме до Бачинського, щоб тільки підсудний привів його на відповідне місце. Підсудний порозумівся в цій справі зі Сеньковом. Підгайний дав йому два револьвери. Підс. підступно затягнув Бачинського до ресторану; коли з нього вийшли, Мигаль стріляв до нього кілька разів та вбив його на місці. Пізніше передав револьвери Косівній і зложив звіт Підгайному.

Про підготову до вбивства воєв. Юзефського підсудний нічого не знає, бо його діяльність обмежувалась тільки до Львова. Чув тільки від Підгайного, що на Волині мають „убити грубшу рибу".

ВБИВСТВО ДИР. ІВ. БАБІЯ

Далі Мигаль пояснює, що після арештування Бандери і Підгайного навязав організаційний звязок з *Іваном Малюцою* і він приказав йому перевести замах на дир. Бабія. Підсудний мав приготовити і виконати замах. Потім оповідає про *пляноване вбиття пос. Матчака,* що в „Громадському Голосі" виступив проти ОУН.

Далі оповідає подрібно про *підготову до замаху на дир. Бабія* та додає, що бачив сам, як дир. Бабій помагав утекти ученикові Гірному, що розкинув летючки в Преображенській церкві. Замах мав виконати *Цар і ще якийсь мужчина.* Підсудний приказав Цареві вбити Бабія навіть, якби його, Мигаля, арештували. Цар не виконав точно приказу, бо в організації був приклад і після вбивства не втікав вказаною дорогою, тому підчас погоні мусів сам застрілитись.

ПІСЛЯ ВБИВСТВА МІН. ПЕРАЦЬКОГО.

Після перерви Мигаль зізнає, що про вбивство мін. Перацького не знав нічого. Довідався про це з надзвичайного видання. Показав цей надзв. додаток Шухевичеві, який сказав: **„Це наша найліпша робота"** і припоручив повідомити Малюцу. Коли раз стрінувся з Качмарським, той йому сказав, що з Варшави приїхав чоловік і шукає звязку та що цей чоловік є вбивником мін. Перацького. Пізніше треба було грошей для цього чоловіка. Тоді Качмарський позичив собі нібито в УНДО (у кого) 20 зол. і за ці гроші винайняв для Мацейка мешкання. З Мацейком підс. стрінувся за містом і тоді сказав до нього: „Гратулюю". Качмарський передав тоді Мацейкові револьвер, щоб він мав у потребі чим боронитися.

Про устрій ОУН підс. нічого не знає. Чи Бандера був краєвим провідником, теж не знає. Знає, що Підгайний і Бандера були від нього в гієрархії вищі. Якщо були непорозуміння з Підгайним, вирішував їх Бандера. Лебедя знав з Акад. Дому, про Гнатківську чув, що її треба втягнути до організації. Зарицька не була членом ОУН, тільки кандидаткою і працювала в розвідці з Косівною. Підс. опікувався Зарицькою, бо вона говорила, що батько бере їй за зле, що займається політикою. Я це розумів, говорить Мигаль, бо сам від 4 років не стикаюсь з родиною, яка бере мені за зле, що займаюсь політикою.

Ані Зарицька, ані Свенціцька, ані Сеньків не були членами ОУН.

ПІДМОГА, ОБІТНИЦЯ, ЗБРОЯ.

У дальшому ході розправи допитують обв. Мигаля, який майже подрібно оповідає про історію своєї участи у рядах ОУН.

У звязку із плянами грабіжницьких нападів заявляє, що мусить вияснити багато річей. У червні 1933 р. з нужди мав намір виїхати із Львова до кревняків у Сокалі і прохав Бандеру звільнити його з обовязків члена організації. Тоді Бандера насилу накинув йому те, що він братиме 65 зол. місячно підмоги від організації тому, що вона його потребує. У справі плянованих замахів зазначує, що Підгайний казав йому стежити за висильним електрівні і за скарбником полку. Підгайний пропонував теж напасти на урядовця Польського Банку, що розносив банкові гроші.

Після цього ставить обвинуваченому запит **прок. Рудніцький.** З відповіди обвинуваченого виходить, що був він провідником розвідки. Відомости, зібрані розвідкою, постійно передавав Підгайному. Далі ставить запит **прок. Желенський,** чи в організації істнувала обовязкова присяга. Обв. відповідає, що сам складав обітницю в 1931 р., таксамо Косівна, зате обв. Зарицька напевне обітниці не складала.

Далі стверджує, що Підгайний розпоряджав **боєвим фондом.** Казав йому колись Підгайний, що має на організаційні ціли тільки 500 зол., а має великі видатки. Посвідок за підмоги, які давали йому, не виставляв. 65 зол. діставав тільки 5 місяців. Не знає, чи Підгайний мусів здавати Бандері звіт із своїх видатків. Далі каже, що мав для організації купувати хемікалії. Звідки йшли закупи, не знає. Оповідає далі широко ще раз про транспорти літератури, яку привозив із Кракова для організації Опільський. Зверхником обвинуваченого був Бандера, колиж Бандеру арештували — Малюца.

ГІСТЬ ІЗ ВАРШАВИ.

Підгайний мав доступ до львівського складу організаційної зброї; адреси цього складу обв. не знає. Учасники виправ на Коссобудського носили постійно револьвери. Колись був у друкарні, де працював Підгайний, який доручив йому піти до Акад. Дому до Бандери і сказати, що особа, про яку йде справа, називається Мацейко. Коли повторив це доручення Бандері, тоді той дуже схвилювався.

Після перерви обв. Мигаль у відповідь на запит *прок. Желенського* стверджує, що чув від Качмарського про гостя з Варшави, що приїхав поїздом до Львова і револьвер кинув десь до криниці чи води. Про інші подробиці у справі вбивства мін. Перацького не чув, як теж не чув про бомбу.

На запит, як Мацейко зареагував на побажання обвинуваченого, відповідає, що не пригадує собі. Обв. пояснює, що після арештування Малюци 10. серпня і після смерти Косівної 12. серпня не можна було відшукати складу із зброєю. До вжитку були тільки два револьвери, які мав Мигаль. Щоб убити дир. Бабія, взяли револьвера, який забрали від Косівної; крім цього взяв револьвер від Качмарського.

Далі ставлять обвинуваченому запити оборонці. На запит *адв. Горбового* обв. означує дату, коли вступив до ОУН, на січень 1931. р. Не за- [illegible] привітив спеціальної системи тоїнов. [illegible]

що. Щодо Бандери, то не знав, яке він займав становище; знав тільки, що був його зверхником. На запит, коли почув від Малюци, що замаху на мін. Перацького могла доконати ОУН, відповідає, що Малюца згадував йому про це кілька разів, востаннє 25-го червня.

На запит адв. Ганкевича, чому обв. твердить, що добро народу ставить вище, ніж власну амбіцію, обв. відповідає: „Вважаю, що більше помагаю українському народові тим, що не відмовляюсь від зізнань і що направляю хоч частинно злочин, довершений на особах Бачинського і Бабія. Якби я довершив якогось учинку в Парижі чи в Льондоні, то не посоромив би я українського народу, якби зізнавав там по французьки чи англійськи; тому тут зізнаю по польськи. Хоч і говорю тут по польськи, відчуваю по українськи. Я зовсім не приятель поляків. З погляду карного кодексу я морально винуватий; перед українським народом — ні. Тому, що я заломився у слідстві і 4 чи 5 товаришів сидить через мене у вязниці, хочу їм прислужитись, хочби я мав піти на шибеницю".

На прохання адв. Ганкевича, який заявляє, що оборонці дуже втомлені, предсідник в год. 20.50 доручає перервати розправу до понеділка 25. ц. м., год. 10.

З відчитової салі.

Т-ВО ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ: „ІТАЛІЯ ТА Її ПОБУТ" — виклад М. Островерхи.

Дня 20 ц. м. відбувся в салі „Української Бесіди" у Львові черговий відчит, улаштований Т-вом Письменників і Журналістів ім. І. Франка. Був це відчит Михайла Островерхи на тему: „Італія та її побут". Прелеґент зрікся цим разом поетичних описів природи та підсоння Італії, а ділово, цікаво та з гумором оповів численно зібраним слухачам про побут італійського села та міста, про відношення італійців до мистецтва, книжки, газети, про родинне життя італійців та взагалі подав чимало цікавих подробиць з життя Італії та її народу і свого довголітнього побуту в цім краю. Зібрана публика щиро дякувала прелеґентові за цікавий реферат.

Як зачуваємо, М. Островерха задумує обїхати зі своїм рефератом деякі більші наші міста. Перший такий його реферат відбудеться 15 грудня ц. р. у Перемишлі.

НОВИНКИ.

— Одинока українська фабрика футер „Хром", Пр.-Торг. Спілка з о. п. у Львові, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всілякого рода футряні шкірки, як також приймає до крашення і перерібки уживані футра.

— Футра, всілякого рода, найвибагливіші, поручає Юліян Глушівський, пл. Капітульна 3. І. п. Телефон 254-46. 10 70—?

— **Відобрали докторат.** Рада професорів правничого виділу у львівськім університеті рішила згідно з арт. 48 закону про академічні школи позбавити Болеслава Віктора Нича степеня доктора прав у звязку з присудом львівського окружного суду, який засудив його за проступки, яких допустився задля зиску. Нич був кілька разів арештований за зведеництво, участь у крадежі і пасерство та засуджений за два останні проступки.

— **Неправесним дітям,** що виховуються в домах для знайд і сиротинцях, надає імена й прізвища адміністраційна влада. Бували часто випадки, що дітям невідомих родичів, надавано імена смішні або прізвища відомих родин, які опісля виступали з протестами. У звязку з тим міністерство внутрішніх справ звернуло увагу воєвідських урядів, що надавання образливих або смішних прізвищ є недопускальне. Слід також вистерігатись прізвищ з недалекої минувшини або теперішности. Зате улекшувати прибраним родичам, що хотять надати своє призвіще вихованцям.

— **Здалосяб так у Львові.** Городське староство в Празі під Варшавою заборонило нарушувати нічний спокій радіями, патефонами, фортепянами, співами і т. п. Хто не послухає, буде караний гривною до 250 зол. або арештом. У більше різких випадках застосується арт. 28 закона про переступства, що потягає кару гривни 2.000 зол. або двомісячного арешту. Поліція має на домагання інтересованих осіб зажадати негайно привернення спокою в годинах від 11 до 6-ої вранці. Якщо це не поможе, зробити карне донесення до городського староства, яке полагоджує такі справи негайно.

— **Львівська хроніка.** На клепарівському передмісті втопилася в криниці 10-літна Ірина Бонковська, беручи воду. — В брамі одного дому при вул. Задвірянській отроїлася 15-літна учениця Олена Водвінська, напившись сіркового квасу.

— **Збожеволів з радости.** Мешканець хутора Михайлівка біля Янова на Виленщині, Олександер Полубянов дістав з Америки вістку, що його 70-літний батько Василь помер у Монтевідео і лишив йому спадок у висоті 250 тисяч долярів. Під враженням цієї вістки розрадуваний Полубянов збожеволів.

— **Кривава трагедія.** В селі Кленики більського повіту А. Калиновський вистрілом крізь вікно зранив тяжко 25-літну Ольгу Сушко, що незабаром умерла. Опісля душогуб укрився в стодолі Кузьми Сахарчука. Поліція викрила криївку й окружила стодолу. На зазив поліції, щоб добровільно вийшов із стодоли, Калиновський вистрілом із кріса відобрав собі життя. Трагедія мала еротичний підклад.

— **Краєва хроніка.** У Сколім появилися 100-золотові фальсифікати, з яких один дістався до каси городського суду. — Поліція в Станиславові арештувала урядовця маґістрату Дерки під закидом фальшування стемплів і спроневірення оплат від роверів. — У Перемишлі арештовано касієра залізничого маґазину за спроневірення 4 тисяч зол. — В селі Зубовицях пов. Томашів згоріли 23 господарські загороди. Страти обчисляють на 70 тисяч зол.

— **Смерть під ледом.** Біля Язвіну на Виленщині 37-літний Казимир Карась, будучи пяним заїхав возом на замерзле озеро Осухове. Лід заломився і Карась утонув разом з кіньми.

— **В обороні студентів-чужинців** помістив впливовий париський денник „Тан" статтю доказуючи, що розпорядок про те, щоб кожний чужинний студент мусів мати дозвіл префектури на побут у даному місті, може мати погані наслідки. Студенти повинні діставати окрему леґітимацію, яка дозволяла би їм їздити свобідно по Франції.

— **Смерть визначного актора.** Помер у Парижі актор Леон Бернар, що 25 літ виступав у „Франц. Комедії" у передових ролях старого і нового репертуару. Смерть прийшла від закаження крови через необережно поранений палець, на що артист не звернув учас увагу.

— **Хрестини сина князя Кенту.** У домашній церкві льондонської королівської палати хрестили сина кн. Кенту, який дістав багато імен: Едуарда — в честь Едварда VII, Жоржа — в честь теперішнього короля, Миколи — в честь свого діда по матері і Патріка — від патрона Шотляндії. Хрестили архиепископ кентерберійський і епископ льондонський. Крім близької рідні батьків немовляти були приявні на хрестинах три лікарі і дві доглядачки. Для хрищення привезли воду з Йордану, а з Віндсору „золоту купіль", яку беруть звичайно при христинах діти англійської королівської рідні. Воду з Йордану доставляє окрема льондонська фірма у пляшках по 3 і пів шилінґа. Скільки таких пляшок купили на ці христини, преса не пише

ДИВОГЛЯДИ.

ВСЕСТОРОННІЙ ТАЛАНТ.

У Парижі арештували фінансіста Альберта Шверца за всякі обманства та вкрадені гроші. Був він власником банку і — повістярем. Під псевдонімом Альберта Сабльона написав декілька пес і повістей з великим касовим успіхом.

ПОШЛЮБНА ПОДОРОЖ АНГЛІЙЦЯ.

Відомий англійський лікар сер Лейн рішив у 79 р. оженитись. Це ще нічого, але у пошлюбну подорож вибрався зі своєю жінкою до бразилійських пралісів, щоб повторити на водах Амазонки пригоди героїв Жіль Верна. Перебув він там довго і всі гадали, що загинув. Вернувшись до Англії впевняє, що життя серед дикої природи чудове і що готов туди вернутись при найближчій відпустці, не чекаючи срібного весілля.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.